

פרי בכורים של אמריקה העברית

(להופעת סובץ שיריו של ראיין גרוסמן)

סמירת משאות לב;
אי או אטבול בהת דני
באנם סודות דמי עמוסים,
ויצאה נפשי כינון יתור,
אל בין תנעי כאב.

ויפה העיר זל עצמו: אין בו, לועזע
ולתדעיש את הלב לא בצלילי התרזה ולא
באנחות התנונה שלו. רבות יתרה סורג
שת בהם בצליליו אלה, מכדי שיוכלו
למשוך את הלב אחריהם מלמפים
נוגעים הם, כנשיבת רוח - קלה, אך מה
רב הקסם ותזעזוע, שיש לפרקים דווקא
ברוח פושרת כזו.

ושירי האהבה של ר. גרוסמן? מה
רבה המשמות והתום שבתם. שירי אהבה
כאלה לא ישיר בן התורה אשר משוררו
התלוננו: „אומרים אהבה יש בעולם -
מה זאת אהבה“. ככה ישיר בן לדור חדש
בישראל, אשר לא רק ידע מה זאת
אהבה - אלא חש אותה בכל לבבי
העלומים שלו:

התדעי,
מה אלה פרפרים לבנים.
הראים,
מלב פרה אחד אל שני,
ברתת,
ובמשנה הרגע
כזרועות קו - אור תולף
הלאה נשאים,
מתוצה לענת האתבה,
שתלנו?...
דכרו אהבה הם,
ממכתביך,
אשר אקרע רתת,
והלאה מני אזרם,
אל בין פרחים ולכבות.

וכמשורר לידו מהחך אין סינים
ובכולות לשירתו. על מה לא ישיר? -
כל אשר ימצא הד מה בלמו הצעיר -
לכל יתן במוי בשפת - העלומים שלו,
אשר אינה מבדידה עליה יד - הדגיון
לבור את ההופעה יבת - החשיבות מזו
קלת - הערה - ככל מה שעובר דרך
חדרו - לכבו נראה לו רב - ערך וגדל
החשיבות, כחיי הגהרה, שהוא רואה או
תם מסביב בעיני - העלומים שלו.
ואמנם כן: אנו מעלעלים בספר -
השירים של ר. גרוסמן כעלעל ב„ספר
זכרונות“ של בעל לב רגש והזדה מושג
כיום את לבנו אחריהם גם השירים, הצוי
לעים קצת מבחינה אמנותית, כי על כן
על כולם חופפת רוח ועם - עלומים
וכולם מצפיינים בהבעה מלאה.

***

סובץ - השירים נגמר באידיליה „השמי
חות בחלקן“, אשר נכתבה ע"י המשורר
בא"י, בה הוא יושב כיום, ואשר תכנה
מחיי הישוב הצעיר שלנו בארצנו העי
תיקה. שירתנו העניה באידיליות מזהש
רה הפעם באידיליה בעלת ערך. היא
מזכירה את הסוכות שבאידיליות שמעו-
נוביץ, אשר לראבננו, לא נמצאו עד
היום הזה משיכים ומרחיבים את ענף-
השירה הזה. גרוסמן מעיד על עצמו
באידיליה זו, שהוא מסוגל לעבד משעול
עוזב זה בנן ספרותנו. ואף במסצוע זח
רבים הם הסכויים, שמעוררת בקרב לבנו
שירת ר. גרוסמן.

י. וורשביאק

היצירה העברית בשפות זרות
כ„נאָוע סלובו“ הפולני מיום כ"א
כיוני נדפסה רשימה מאת מ. זילברפל
על יצחק למדן. באותו הגליון גם שיר
של למדן בתרגום פולני.

— בגליון 169 של „נאָש פּשנלעך“
הפולני נדפס שירו של אורי צבי גריני-
ברג בתרגומו של ש. ארליך.

— ב„יודישע רונרשוי“ הגרמני מיום
י"ס כיוני נדפסה רשימת בקורת על
ספרו של ד"ר ש. א. הורווצקי „חמסותו-
דין בישראל“.

— ב„נאָוי דויענטיק“ הפולני מיום
כ"א כיוני נדפס מאמר על יצחק למדן,
לרגלי בקורו במלגניה, סאת יחידה חד-
שביאק. באותו הגליון תרגום שיר-הפתי-
חה לסובץ - השירים „ברתמה חמשול-
שת“ בתרגומו של פרץ נ.

— בגובי דויענטיק“ הפולני מס' 152
נדפסו זכרונות על מ. ד. ברטרשטער.

— בגליון מיום י"ד בת. ז. של „נאָ-
ווע סלאָוואַ“ הפולני נדפס מאמר על
המשוררת חלל.

בעשר השנים האחרונות התפתחה הגוי
עה ספרותית עברית באמריקה. מיד לא-
חר המלחמה העולמית הונח היסוד למר-
כו - יצירה עברית בארצות הברית.
המרכז הלך הלך והתפתח, הלך והס-
תעף עד כי במשך הימים היה לסה
שחוא כיום, למרכז נ ד ו ל ליצירה
העברית בארצות הנולה. אולם מרכז
ספרותי זה, שעליו נמנים כיום כמה
וכמה יוצרים חיוניים ובעלי - השפעה -
היה מושפע מספוחי - היצירה בארצות-
הנולה שמעבר לים, וביחוד מארצות
פולגיה, רוסיה ורוסניה הסופרים העב-
דים באמריקה כולם, ללא כל יוצא מן
הכלל, הרי מן ת, ירוקים“ הם, אשר גלי
החיים הסואנים הביאום בשעת הסערה
העולמית לתופי הארץ ההדשה. אמנם
רובם ככולם באו לידו כנרות, כסגן
האמנותי, כבר באמריקה אולם את ראי-
שית צעדיהם בספרותנו עשו עוד. ביי
מי שבתם באירופה, ומתשפעות האוי-
ותפיות לא השתחררו רבים מהם עד
היום הזה.

ר א ו ב ן ג ר ו ס מ ן, שסובץ
שיריו יצא זה לא - כבר בהוצאת „הבוי-
רה“ ליד „דבור“, הנחו פרי בכוריה של
אמריקה העברית. הוא הגוי הסופר העב-
בי ה ר א ש ו ן, אשר תורתו ולי-
דתו ממש הע באמריקה. הוא היוצר
הראשון והיחיד לעת - עתה, אשר גולף
לה, לספרות העברית, על אדמת
אמריקה. ואני מציון את העובדה הזאת
לא רק לשם דיוק ביבליוגרפי בלבד, עד
כמה שאף היא חשוב. ראובן גרוסמן הוא
גם המשורר „האמריקני“ ביותר בשירת-
נו עד היום הזה.

***

כשאנו מתייחדים עם שירת ראובן
גרוסמן תוקפת אותנו מעין אותה ההר-
גשה של אדם, אשר לאחר שחותר בכרד
מלא שאון והמולה הגיע פתאום אל יער
סבך עם דמדומי - ערב, שרק צפצוף
של בעלני - כנף ישמע. בן, באותו
יער הרחוק ממתים ומהמונם, מכל שאלות
החיים היום - יומיות על כל המלחמות
והצוהרות הכרוכות בהן - כן שירת ר.
גרוסמן לעומת שירתנו הצעירה אשר
ברובה נתנה את כל לבה לשאלות הזמן
והצבור. ר. גרוסמן הוא אחד היחידים
בשירתנו העברית הצעירה, אשר עדיין
לא עזב, כמשוררים עברים רבים, את
„שביל היחיד“ ואת שירת - היחיד והוא
מוצא בהם ענין וערך. והרבה בוודאי,
השפיעו לכך דווקא החיים במדינה
ה„מעשית“, אשר הם הם שמעוררים
בנפש, ובפרט בנפש הצעיר, את הגמיה
לדומנמיות והזיה, דברים כל כך זרים
לרוחו ונפשו של הצעיר בן - תקופתנו
בארצות אחרות.

זה מכבר לא נודמן לי לקרוא שירים
עבריים, שהיסוד הרומנטי יהיה בהם
הזק כל כך כמו בשירי העלומים האלה
של ר. גרוסמן. אם המצאו אצל מרבית
המשוררים העברים בימינו אהבה -
הרי אין פירושה אלא אהבת העם; אם
צער - הרי אין זה אלא צער האומה, -
וגם חלומות כי ירקמו - אינם אלא של
האומה ובשמה. על אהת כמה וכמה
אם תמצאו תפילות, הרי אין בהן משום
תפלות - הגפש של המשורר, אלא משום
תפלותיו של זה, אשר הצבור עשה אותו
לשליחו. ר. גרוסמן אינו בוש בכל אלה
הדברים, אשר היו מאז ומעולם מנת
חלקם של המשוררים: „אהבה“, „דמדוי-
מים“, „תלומות“. והוא מרבה לשיר
עליהם.

וכי מי מהמשוררים העברים בימינו
היה מרשה לעצמו בימים רציניים אלה
לצאת ב„אני מאמין“ אמנותי - מהוד,
ללא כל סרת תועלת וכוונה בצרו,
מעין:

„לא מחווי אור אנכי,
אף לא אשר שירי שחור,
ולא יצא רנו לבי
מול השמש;
אף לא כמוצאי לילה
תהר נפשי תפלות אור,
ולא יטעו מעמקיה
רחשי אמש.
ורק נשוא ישא המשורר את נפשו אל
אחת.
אחת חמד לבי, אחת:
שעה קדושה של דמדומים,
ללא איפול וללא אורה -